

DOI 10.29254/2077-4214-2024-3-174-7-9

UDC 378:61:394.46

Raskaley V. B., Raskaley T. Ya.

**TO THE 100TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF KOSTIANTYN STEPANOVYCH KABAK,
OUTSTANDING MORPHOLOGIST AND TEACHER**

Bogomolets National Medical University (Kyiv, Ukraine)

t.raskaley@gmail.com

On 21 May 1924, in Dnipro, a boy named Kostia was born to a working-class family who, many years later and through many obstacles in his life, became Professor Kabak Kostiantyn Stepanovych, Head of the Histology and Embryology Department of the Kyiv Medical Institute. In a large family, only the father, a railway worker who was mobilised at the outbreak of the war, worked. The mother with three children had to survive in the occupied city. In 1943, Dnipro was liberated, and 1944 Kostiantyn was recruited to the army. He fought as part of the Third Ukrainian Front, was wounded three times, and was awarded the medals "For Courage" and "For Victory over Germany in the Great Patriotic War of 1941-45".

Hard times and circumstances hardened the boy, and after completing his secondary education, he entered the Dnipro Medical Institute (DMI), aspiring to become a doctor. During his studies, having become interested in histology under the influence of Professor Mykola Ivanovych Zazybin, Kostiantyn changed the direction of his aspirations and directed his efforts towards postgraduate research, after which he worked as an assistant at the Department of Histology at the DMI for a year. In 1954, Professor Zazybin M.I. became the head of the Department of Histology and Embryology of the Kyiv Medical Institute (now the Bogomolets National Medical University) and, to have reliable support, invited his students, including Kabak K.S., to work at the leading educational institution of the capital. In his memoirs about Professor Kabak, Yurii Chaikovskiy wrote that M.I. Zazybin described his student as "a good teacher and a capable researcher". These standard description phrases hid Professor Zazybin's deep concern for his student's fate and his sincere desire to help, guide, and protect him. Professor Trotsenko B.V., recalling Professor Kabak K.S. as an outstanding neurohistologist, described an episode of a short meeting with him in Kyiv back when Kostiantyn Stepanovych was working on his PhD thesis. According to him, Mykola Ivanovych sent his dissertation candidate for a walk around Kyiv, saying the following: "I'll look at your thesis while you go and see Kyiv, the cathedrals, the Kyiv-Pechersk Lavra because if you come to Kyiv to work, you won't have any free time." Kostiantyn Stepanovych Kabak

Sergeant K.S. Kabak, 1944, 3rd Ukrainian Front (archive of the Department of Histology and Embryology of the Bogomolets National Medical University).

accepted his teacher's offer and started working at the Department of Histology at KMI in 1955. In 1957, he defended his PhD thesis, and a year later, he was promoted to the position of associate professor. He was an extremely energetic person, emotional and hot-tempered, but he clearly understood the limits of what was permissible in his communication with students and colleagues. Kostiantyn Stepanovych could scold, joke, tell a funny story and instantly return to an important topic, "defusing" the tense situation. His ability to maintain a balance in relations with different people, his extraordinary charisma and energy distinguished him and admired by others. He was listened to and listened to. While working on his doctoral dissertation, Kabak K. S. managed to be the academic secretary of the

KMI and the head of the educational department. After defending his doctoral thesis in 1969, he became the head of the School of Medicine, then Vice-Rector for Science and Vice-Rector for Education at KMI. In 1976, Professor Zazybin handed over the management of the Department of Histology and Embryology to his worthy successor. Kostiantyn Stepanovych immersed himself in the scientific work of the department's staff, which was the reference department of histology in Ukraine. His authority as a morphologist, a follower and "an extraordinary representative of the Kyiv school of neurohistologists founded by M.I. Zazybin" and a leader was extremely high.

Despite his high status and authority, Professor Kabak K. S. treated his teacher, who remained at the department for some time, with great care. During that period, there was a kind of dual power in the team, as the team members joked, "dual patronage," which was accompanied by absolute tolerance on both sides and mutual respect.

All colleagues who met Kostiantyn Stepanovych Kabak at different periods of his life, whether as an associate professor or a professor, note his hospitality, care for the department and the team, ability and willingness to take responsibility for the people entrusted to him. He was reliable to work with. He was extremely fond of the discipline he taught. His lectures were masterfully interesting, unusual, lively, informative, and communicative. Some department members still keep the notes of Professor Kabak's

1976 – XXVIII cycle. Heads of the departments of histology of Leningrad, Crimea, Andizhan, Poltava, Kuibyshev medical institutes and members of the staff of the Department of Histology and Embryology of KMI (archive of the Department of Histology and Embryology of Bogomolets National Medical University).

lectures in their home archives. His lecture statement: "At the Department of Histology, students study the microscopic structure of a person from the tips of the hair on their heads to the nails on their toes!" is worthy of being an advertising slogan for histology, as it clearly and self-sufficiently presents the importance of the discipline.

DOI 10.29254/2077-4214-2024-3-174-7-9

УДК 378:61:394.46

Раскалей В. Б., Раскалей Т. Я.

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНОГО МОРФОЛОГА І ВЧИТЕЛЯ КАБАКА КОСТЯНТИНА СТЕПАНОВИЧА

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ, Україна)

t.raskaley@gmail.com

The staff of the Department of Histology and Embryology of the KMI. The end of the 70s (archive of the Department of Histology and Embryology of the Bogomolets National Medical University).

On 21 May 2024, we celebrate the 100th anniversary of the birth of the outstanding Ukrainian morphologist, a representative of the Kyiv school of neurohistologists, and head of the Department of Histology and Embryology at our university from 1976 to 1992.

21 травня 1924 року в Дніпропетровську (теперішній Дніпро) у робітничій сім'ї народився хлопчик Костя, який через багато років і безліч перепон у житті став професором Кабаком Костянтином Степановичем, завідувачем опорної кафедри гістології та ембріології Київського медичного інституту. У багатодітній сім'ї працював лише батько-залізничник, який був мобілізований з початком війни. Матері з трьома дітьми доводилось виживати в окупованому місті. У 1943 році Дніпро був звільнений, а у 1944 – Костянтин призвали до армії. Він воював у складі Третього Українського фронту, був тричі поранений і нагороджений медалями «За відвагу» і «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-45 рр.».

Важкі часи і обставини загартували хлопця і він, отримавши середню освіту, вступив до Дніпропетровського медичного інституту (ДМІ), прагнучи стати лікарем. За час навчання, захопившись гістологією під впливом професора Зазибіна Миколи Івановича, Костянтин змінив напрям

Сержант К.С. Кабак, 1944 р., 3-й Український фронт (архів кафедри гістології та ембріології НМУ імені О.О. Богомольця).

своїх прагнень і скерував зусилля на наукові дослідження в аспірантурі, по закінченні якої протягом року працював асистентом на кафедрі гістології ДМІ. У 1954 р. професор Зазибін М.І. очолив кафедру гістології та ембріології Київського медичного інституту (нині Національний медичний університет імені О.О. Богомольця) і, аби мати надійну підтримку, запросив своїх учнів, серед яких був Кабак К.С. на роботу до провідного навчального закладу столиці. Ю.Б. Чайковський у спогадах про професора Кабака К.С. писав, що М.І. Зазибін характеризував свого учня, як «хорошого викладача і здібного наукового працівника». За цими стандартними фразами характеристики приховувалась глибока стурбованість професора Зазибіна М.І. долею учня і щире бажання допомоги, скерувати, вберегти. Професор Троценко Б.В., згадуючи професора Кабака К.С., як видатного нейрогістолога, описував епізод короткої зустрічі з ним у Києві, ще за часів роботи Костянтина Степановича над кандидатською дисертацією. З його слів, Мико-

1976 р. XXVIII цикл. Завідувачі кафедр гістології Ленінградського, Кримського, Андижанського, Полтавського, Куйбишевського медичних інститутів і члени колективу кафедри гістології та ембріології КМІ (архів кафедри гістології та ембріології НМУ імені О.О. Богомольця).

ла Іванович відправив свого дисертанта прогулятися по Києву, мотивуючи наступним: «Я поки подивлюсь твою дисертацію, а ти йди й подивись Київ, собори, Києво-Печерську Лавру, адже якщо приїдеш в Київ працювати, то в тебе не буде вільного часу». Костянтин Степанович Кабак прийняв пропозицію свого вчителя і почав працювати на кафедрі гістології КМІ у 1955 році. У 1957 році він захистив кандидатську дисертацію, а за рік вже був представлений на посаду доцента. Він був надзвичайно енергійною людиною, емоційною і запальною, проте чітко розумів межу дозволеного в спілкуванні із студентами й колегами. Костянтин Степанович міг насварити, пошуткувати, розповісти анекдот і миттєво повернутись до важливої теми, «розрядивши» напружену обстановку. Це вміння тримати рівновагу в стосунках з різними людьми, надзвичайна харизма, енергійність вирізняли його і захоплювали оточуючих. Його слухали і до нього прислухались. Працюючи над докторською дисертацією, К.С. Кабак встигав побути вченим секретарем КМІ, начальником учбової частини. Після захисту в 1969 році, здобувши ступінь доктора медичних наук, він очолив медичний факультет, потім був проректором з науки, проректором з учбової частини КМІ. В 1976 році професор Зазибін М.І. передав керування кафедрою гістології та ембріології своєму достойному послідовнику. Костянтин Степанович занурився в наукову роботу колективу кафедри, яка була опорною кафедрою гістології в Україні. Його авторитет вченого-морфолога, послідовника і «неординарного представника

Колектив кафедри гістології та ембріології КМІ. Кінець 70-х років (архів кафедри гістології та ембріології НМУ імені О.О. Богомольця).

київської школи нейрогістологів, заснованої М.І. Зазибіним» і керівника був надзвичайно великим.

Попри високий статус і авторитет, професор Кабак К.С. дуже дбайливо ставився до свого вчителя, який певний час залишався працювати на кафедрі. В той проміжок часу в колективі спостерігалось таке собі двовладдя, як шуткували, члени колективу, «двошефство», що супроводжувалось абсолютною толерантністю з обох сторін і взаємоповагою.

Всі колеги, які стикались з Кабаком Костянтином Степановичем в різні періоди його життя, чи то перебування на посаді доцента, чи професора, відмічають його хазяйновитість, турботу про кафедру, колектив, вміння і готовність брати на себе відповідальність за ввірених йому людей. З ним було надійно працювати. Він надзвичайно любив дисципліну, яку викладав. Його лекції були шедеврально цікавими, незвичними, жвавими, інформативними, комунікативними. Деякі співробітники кафедри досі зберігають конспекти лекцій професора Кабака К.С. в домашніх архівах. Його лекційний вислів: «На кафедрі гістології студенти вивчають мікроскопічну будову людини від кінчиків волосся на голові до нігтів на пальцях ніг!» - гідний бути рекламним слоганом гістології, оскільки чітко і самодостатньо презентує значимість дисципліни.

21 травня 2024 року ми відмічаємо 100-річчя з Дня народження видатного українського морфолога, представника київської школи нейрогістологів, завідувача кафедри гістології та ембріології нашого університету з 1976 по 1992 рік.